

Levanger og Herceg Novi trapper opp samarbeidet

Av Elsa Wærum, 07.12.2004

Den første vennsapsavtalen mellom Levanger og den nå montenegrinske kommunen Herceg Novi ble inngått allerede i 1967. Konkret kom det ikke så mye ut av denne avtalen. Fram til krigsutbruddet på Balkan i 1991 innskrenket det seg stort sett til gjensidige besøk av offisielle delegasjoner på politisk nivå. Den ulykksalige Balkankrigen resulterte i at det ble opphold i all offisiell kontakt inntil for et par år siden. Da stilte Utenriksdepartementet en hel del midler til disposisjon i forbindelse med demokratiseringstiltak i det tidligere Jugoslavia. En del av disse midlene ble kanalisert via tidligere norske kommuner som før krigsutbruddet hadde vennsapskommuner i daværende Jugoslavia. Balkankrigen (1991-96) resulterte i oppløsning av den jugoslaviske føderasjon og opprettelse av de nå selvstendige statene Slovenia, Kroatia, Bosnia/Hercegovina, Makedonia og føderasjonen (foreløpig) Serbia/Montenegro. Innenfor Bosnia ligger også den til dels selvstyrte serbiske provinsen «Republika Serpska».

Ny kontakt

De tidligere nevnte UD-midler resulterte i at det i fjor vår ble opprettet ny kontakt mellom Levanger kommune og Herceg Novi. Det første steg var delegasjonsbesøk til Levanger i forbindelse med 17. mai. Hercegnovidelegasjonen returnerte med stor optimisme og en mengde positive inntrykk fra alt de fikk se og delta i under oppholdet i Levanger.

Kort tid etter reiste en delegasjon ledet av ordfører Odd Thraning på gjenbesøk. I likhet med mange andre steder på Balkan har også Herceg Novi stort behov for støtte utenfra, og under mange møter og innføring i lokalmiljøet der nede, kom det klart fram at de daglig strir med et utall av problemer vi knapt har evne til å forestille oss. Prioriteringer måtte foretas. Det kan i den forbindelse nevnes at etter Levanger-delegasjonen var blitt presentert for de store renovasjonsproblemene i Herceg Novi, gikk det ikke lang tid før Bjørn Heggelund og Terje Skei fra Innherred Renovasjon ankom Herceg Novi med en stor Mercedes Man renovasjonsbil samt 70-80 containere som «førstehjelp» til vennsapsbyen. Gjett om gleden stod i taket!

Utveksling av kunnskaper med hensyn til destruering av avfall er i godt gjenge, og så vel containerne som søppelbilen med påskrift «Innherred Renovasjon» ser en i daglig bruk i bydelen Igalo

Institutt Igalo

Herceg Novi er altså kommunen, men for mang en nordmann er navnet Igalo like velkjent. Før krigen, og nå også i de siste årene, er flere pasienter fra Levanger og Nord-Trøndelag i likhet med psoriasis- og reumatikerpasienter fra alle deler av Norge blitt behandlet ved instituttet. Fra etableringen av dette tilbudet og fram til krigsutbruddet i 1991 ble hele 42.000 norske pasienter behandlet ved instituttet. Under Kosovokonflikten måtte instituttet igjen stenge sine dører og Europas dyktigste leger og fysioterapeuter når det gjaldt behandling av pasienter med reumatiske lidelser gikk arbeidsledige. Smått om senn i år 2000 kom instituttet i gang igjen og pasientbelegget er stadig økende. Med sine 800 ansatte er helsesenteret den største og viktigste arbeidsplassen i Herceg Novi. De fleste pasienter får sine behandlinger ved å søke Behandlingsreiser/Rikshospitalet. Stadig flere kommuner sender andre pleietrengende pasientgrupper til Igalo, og tilbakerapporteringen viser at dette har vært en stor helsemessig og økonomisk suksess (Agderforskning 2003).

Nytt av året er en positiv nyhet for giktbrudne nordmenn som kan tenke seg et kombinert ferie/behandlingsopplegg i denne perlen av en by ved Adriaterhavet.

Med rekvisisjon fra norsk lege og trygdekontorets godkjennelse får en nå behandlingen refundert av Rikstrygdeverket. Opphold og reise betaler en naturlig nok selv. At interessen for denne muligheten er stor, vises ikke minst på eiendomsmarkedet. Mange nordmenn er ute etter å skaffe seg bolig i Herceg Noviområdet. Prisene stiger i takt med interessen, så den som skal sikre seg selveierbolig bør skynde seg raskt. Stedet kan anbefales varmt, også i bokstavelig forstand, dessuten kan en leve sunt, godt og rimelig enten en har eget husvære eller bor privat og billig hos gjestmilde montenegrinere.

Kommunal avtale

I september var ordfører Odd Thraning og bibliotekar Sveinung Havik på besøk i Herceg Novi. Første post på programmet var å bli kjent med Herceg Novis nye ordfører Dejan Mandic og deler av hans stab som var nye for Levangerfolket. Ordfører Mandic uttrykte da og uttrykker stadig sin glede over dette besøket som betyr et positivt løft så vel for kommuneledelsen som for den vanlige innbygger. Helt fra 2. verdenskrig har det vært et spesielt hjertevarmt forhold mellom folk i tidligere Jugoslavia og nordmenn. Vi blir stadig sett på som deres beste utenlandske venner. For å sitere ordfører Mandic direkte så sier han:

- Her i Herceg Novi står vi foran en rekke uløste oppgaver på forskjellige områder, ikke minst innenfor næringsutvikling og turisme. Derfor betyr både de ideer og den direkte hjelpen vi nå mottar fra Levanger kommune utrolig mye for oss. Den nye og omfattende kontakten vi har med Levanger er en stor inspirasjonskilde for oss under bestrebelsen på å gjøre Herceg Novi til en bedre by, ikke bare for stedets innbyggere, men også for pasienter og turister som kommer hit.

En har allerede kommet i gang med direkte kontakt mellom elever i grunnskole og videregående skole, og selv om det ikke er blant de høyest prioriterte prosjekter, arbeides det allerede aktivt for å ta i bruk en av eiendommene Herceg Novi har til å skape et norsk/montenegrinsk kultursenter. Ideene og planene er mange, vennskapet og samarbeidet utvides stadig, og all oppmerksomhet fra vennskapskommunen er en kjærkommen støtte etter lang tid med nærmest isolasjon. År med sanksjoner som uberettiget gikk på liv, helse og økonomi løs for de aller fleste.

Denne høsten går 400 skolebarn rundt med flotte skolesekker.

